

ЗНАЧЕННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЙОГО ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

***Анотація.** Досліджено функції капіталу підприємств, зокрема такої, як захисна, функцію заснування та введення в дію підприємства та ін. Встановлено значення капіталу підприємства у забезпеченні його фінансово-економічної безпеки.*

Ключові слова: капітал; функції капіталу; власний капітал; управління; контроль.

THE IMPORTANCE OF THE CAPITAL OF THE ENTERPRISE IN ENSURING ITS FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY

***Abstract:** The functions of the capital of enterprises, in particular, such as protective, the function of founding and putting into operation of the enterprise, etc. are studied. The value of the capital of the enterprise in ensuring its financial and economic security is established.*

Key words: capital; capital functions; equity; management; control.

Власний капітал підприємства – це підсумок першого розділу пасиву балансу, тобто перевищення балансової вартості активів підприємства над його зобов'язаннями. Власний капітал показує частку майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства. Тривалий час у вітчизняній теорії на практиці питанню фінансування діяльності господарських структур за рахунок капіталу власників приділялось надзвичайно мала увага, оскільки за адміністративно-командної економіки державні підприємства в централізованому порядку наділялися статутним капіталом, який не міг бути змінений у результаті емісії (чи анулювання) корпоративних прав. Натомість домінуюча роль відводилась таким антиринковим методам фінансування підприємств, як бюджетні дотації, субсидії, субвенції.

Сутність власного капіталу підприємства проявляється через його функції. На наш погляд, серед них можна виокремити наступні.

Насамперед, власний капітал, у частині статутного, є фінансовою основою для створення нового суб'єкта господарювання, тобто здійснює функцію заснування та введення в дію підприємства.

Як зазначалось раніше, статутний капітал є свого роду кредитним забезпеченням для кредиторів підприємства. Власному капіталу в пасиві балансу відповідають чисті активи в активній стороні балансу. Чим більший власний капітал підприємства, зокрема статутний капітал, тим більших збитків може зазнати підприємство без загрози інтересам кредиторів, отже тим вищою є його кредитоспроможність, гарантії та відповідальність.

Водночас, якщо попередня функція характеризує значення власного капіталу для кредиторів, захисна функція показує, яке значення має власний капітал для власників. Чим більший власний капітал, чим краще захищеним є підприємство від впливу загрозливих для його існування факторів, оскільки саме за рахунок власного капіталу можуть покриватися збитки підприємства. Якщо в результаті збиткової діяльності відбувається перманентне зменшення власного та статутного капіталу, то підприємство може опинитися на грані банкрутства.

Внесками у власний капітал, разом зі спорудами, обладнанням, цінними паперами та іншими матеріальними цінностями, можуть бути грошові матеріальні цінності, грошові кошти. Вони можуть використовуватися для фінансування та інвестиційної діяльності підприємства, а також для погашення заборгованості по позичках. Це, у свою чергу, підвищує ліквідність підприємства, з одного боку, та потенціал довгострокового фінансування, з іншого.

Власний капітал виступає базою для нарахування дивідендів і розподілу майна. Одержаний протягом року прибуток або розподіляється та виплачується власником корпоративних прав у вигляді дивідендів, або тезаврується (спрямовується на збільшення статутного чи резервного капіталу).

Нарахування дивідендів, як правило, здійснюється за встановленою ставкою відповідно до частки акціонера (пайовика) в статутному капіталі. Аналогічним чином відбувається розподіл майна підприємства у разі його ліквідації чи реорганізації.

Згідно із законодавством власники підприємства можуть брати участь в його управлінні. Найвищим органом акціонерного товариства чи товариства з обмеженою відповідальністю є збори учасників товариства, які призначають керівні органи та ревізійну комісію. Фактичний контроль над підприємством здійснює власник контрольного пакета його корпоративних прав. Таким чином, статутний капітал забезпечує керівництво виробничими факторами та майном підприємства, тобто виконує функцію управління та контролю.

Статутний капітал (власний капітал) підприємства створює підґрунтя для довіри до нього не тільки з боку інвесторів, а й з боку постачальників факторів виробництва і споживачів готової продукції, завдяки цьому проявляється рекламна (репрезентативна) функція. Крім того, підприємству із солідним власним капіталом набагато легше залучити кваліфікований персонал [1].

Порядок реалізації цієї функції та використання на покриття збитків різних типів резервів наведено на рис. 1.

Рис. 1. Порядок реалізації захисної функції власного капіталу

Таким чином, власний капітал – це один із найважливіших і найістотніших показників для підприємства, оскільки втілює в собі такі характеристики: забезпеченість коштами для функціонування підприємства; платоспроможність підприємства; кредитоспроможність підприємства, які в сукупності, формують його рівень фінансово-економічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Каверзін О.О. Функції власного капіталу в умовах ринкової економіки. *Вісник КПІ*. 2012. № 5. С. 138–139.
2. Бобяк А.П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік URL: pbo.ztu.edu.ua/article/download/43193/39979.10.

Кубецька Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, e-mail: ostapenko13@ukr.net

Макогонюк Єлизавета Олександрівна – здобувач вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» (магістерський рівень), група МЗ-ЕК-021, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро.

Kubetska Olga M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Analytical Economics and Management, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro, e-mail: ostapenko13@ukr.net

Makogonyuk Elizaveta O. – graduate of specialty 051 "Economics" (master's level), group MZ-EK-021, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro.